

[Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731 // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п>

16. Вороніна Т. М. Нормативні правові акти МВС Росії в механізмі правового регулювання діяльності органів внутрішніх справ: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.14 - Адміністративне право; фінансове право; інформаційне право / Вороніна Тетяна Миколаївна. Академія управління МВС Росії. – М., 2001. – 26 с.

17. Алексеев С. С. Общая теория права : в 2 т. / Алексеев С. С. – М. : Юрид. лит., 1989. – Т. 1. – 267 с.

18. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 240 с.

**Максименко Ю. Є. - доцент кафедри
теорії держави та права НАВС, к.ю.н.**

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В КОНТЕКСТІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

Ухвалення законів України «Про інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації» тощо заклало правовий фундамент закріпленню інформаційних прав та свобод людини і громадянина в Україні.

Однак виокремлення цих прав і свобод з-поміж інших у зарубіжних країнах відбувалось протягом XX-XXI ст.ст. Попри таку тривалу історію становлення місце інформаційних прав і свобод в системі інших прав і свобод є дискусійним. Деякі вчені-конституціоналісти відносять ці права до громадянських, інші – до політичних. На думку ще ряду науковців вони є культурними.

Плюралізм наукових підходів щодо цього обумовлений відсутністю уніфікованої класифікації прав і свобод людини та громадянина в юридичній доктрині та вітчизняному законодавстві загалом, а також тим, що права і свободи людини і громадянина є невичерпними.

Поява нових правовідносин детермінує виникнення раніше невідомих прав і свобод. Особливо така тенденція характерна для інформаційних прав і свобод, адже інформатизація та становлення інформаційного суспільства хоча й є процесом тривалим, водночас є доволі динамічним. А це сприяє зародженню нових інформаційних прав і свобод.

Зокрема нині з'являються інформаційні права і свободи, обумовлені необхідністю розвитку інформаційного суспільства в Україні, а саме впровадженням в Україні е- демократії, е- комерції, е-електронного туризму тощо.

До того ж в умовах становлення та розвитку інформаційного суспільства більшість громадянських, політичних, економічних, екологічних та інших прав та свобод набувають яскраво вираженого інформаційного забарвлення.

Ми підтримуємо позицію Л. І. Глухарьової, яка відзначила: «Право на виробництво одного типа інформації і заборона іншого, право на інформаційну безпеку, право на пошук, доступ отримання, передавання, обмін, збір, зберігання, накопичення, розповсюдження і копіювання інформації, право на формування, розвиток та використання і захист інформаційних ресурсів, комунікаційних технологій і мереж, право на експлуатацію інформації і використання глобальних інформаційно-комунікаційних систем в інфраструктурі економіки, політики, освіти, охорони здоров'я, культури, підприємництва, фінансів, екології і в інших сферах потребують не лише широкого і пріоритетного розвитку в інформаційному суспільстві, вони змінюють і надають специфічний, інформаційний відтінок усім іншим правам, навіть природному праву на життя, особисту свободу, честь і гідність» [1, с. 166].

Навіть така впливова міжнародна інституція як Організація Об'єднаних Націй визначає свободу інформації «...критерієм усіх інших свобод».

Отже, в XXI сторіччі інформаційні права і свободи мають надзвичайно важливе значення та є критерієм розвиненості країни, а також лакмусовим папірцем її демократичності.

Попри закріпленість права на інформацію та інших інформаційних прав і свобод людини

та громадянина в конституціях більшості розвинених країн, у вітчизняній науковій доктрині відсутні адекватні теоретико-методологічні напрацювання щодо визначення понять «право на інформацію» та «інформаційні права», адже здебільшого вони ототожнюються з правом на інформацію як права кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір [2].

Крім співвідношення цих понять, малодослідженим залишається «право на доступ до інформацію».

Аналіз ряду інших статей Основного закону України дозволяє висновувати, що до інформаційних прав і свобод людини та громадянина належать такі:

1. «Кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинам чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо» (ст. 31);
2. «Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації» (ст. 32);
3. «Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність» (ст. 35).

Дані права і свободи є несистематизованими, а тому актуальним науковим завданням є необхідність розроблення теоретико-методологічних та філософських засад класифікації даних прав і свобод.

Беручи до уваги зазначене вище, вважаємо за необхідне зробити такі висновки.

1. Інформатизація та становлення інформаційного суспільства в Україні сприяли появу та розвитку інформаційних прав і свобод людини та громадянина, а також трансформації ряду політичних, економічних, громадянських та інших прав і свобод.
2. Спостерігається перманентна поява нових інформаційних прав і свобод, що обумовлено динамічністю розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій та засобів зв'язку.
3. Інформаційні права і свободи є невичерпними та плюралістичними.

Список використаних джерел

1. Глухарева Л. И. Права человека в современном мире (социально-философские основы и государственно-правовое регулирование). – М. :Юристъ, 2003. – 304 с.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 14.

**Мінченко О.В. - доцент кафедри теорії
держави та права НАВС, к.ю.н., доцент**

СТАН РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМАТИКИ СПІВВІДНОШЕННЯ МОВИ ТА ПРАВА

Сфери, в яких мова і право тісно переплетені, являються значимими в державних, соціальних, особистих відношеннях і потребують спеціального вивчення, вироблення особливої методології, що враховуватиме взаємовплив мовних, юридико-лінгвістичних і власне правових процесів і явищ.

Поява нового напрямку в науці – явище не випадкове. Його спричинюють, як і кожне явище, чинники зовнішні (позамовні, позалінгвістичні) і внутрішні (суто мовні, суто лінгвістичні), об'єктивні й суб'єктивні.